

ЛЕГКІ КРИЛА: на допомогу молодому вчителю

Добро і зло у казці Е.Т.А.Гофмана «Лускунчик»

**Людмила МАНЯН,
учитель ЗА ЗОШ /-/// ст. № 1
м.Путівля, Сумська обл.**

Мета: розкрити учням чарівний світ героїв різдвяної казки Гофмана; формувати вміння самостійно визначати проблеми, виділяти головне в характері героя, складати його характеристику, розвивати уяву, образне мислення, спонукати дітей до творчості, виховувати доброту, чуйність, мужність.

Обладнання: портрет Гофмана, ілюстрації й малюнки дітей до казки; магнітофон із записом музики балету П.Чайковського «Лускунчик».

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

ХІД УРОКУ

I. Повідомлення теми, мети уроку

II. Вивчення нового матеріалу

1. Слово вчителя.

Сьогодні ми поринемо у світ хороброго Лускунчика, який створив письменник Е.Т.А.Гофман.

2. Повідомлення учнів про життєвий та творчий шлях Е.Т.А.Гофмана.

Народився Ернст Теодор Вільгельм Гофман 24 січня 1776 р. у Кенігсберзі у родині адвоката. Він рано осиротів і виховувався у родині дядька. Маючи від природи нахил до мистецтва слова, юнак змушений був під тиском дядька обрати фах юриста. Закінчивши правничий факультет, Гофман став юристом. Службові обов'язки він виконував сумлінно, але вони були для нього тяжким ярмом. Увесь же вільний час віддавав мистецтву. Гофман не став відомим юристом, зате залишив помітний слід у літературі, музиці, живописі, музичній драматургії, критиці. Особливе місце у духовному світі Гофмана посідала музика: «Можливо, музика є таємничою мовою того далекого царства духів, дивовижні звуки якого, знаходячи відгук у нашій душі, пробуджують її та поривають до цікавішого життя». Його улюбленим композитором був Моцарт, Гофман навіть змінив своє третє ім'я на Амадей.

Але світову славу йому принесла література. Письменницьку діяльність Гофман почав досить пізно (у 1890 р.), але вона була надзвичайно плідною — він писав багато і швидко (фантастичні казки й повісті: «Лускунчик», «Володар бліх», «Королівська наречена» та ін., роман «Еліксір диявола», оповідання «Майстер Мартін», «Наріжне вікно», сатиричні шедеври «Малюк Цахес», «Житейська філософія kota Мурра».)

На надгробку письменника викарбувані слова: «Гут похований Е.Т.А.Гофман, що народився 24 січня 1776 р. і помер у Берліні 1822 р. Він був однаково чудовим юристом, поетом, музикантом, живописцем».

3. Стиглий переказ із вибіркоvim читанням уривків казки вчителем.

(Учні читали казку вдома, учитель тільки нагадує хід подій.)

4. Фронтальне опитування.

— Чи завжди Лускунчик був таким потворним?

(Учні зачитують цитати, які характеризують Лускунчика, переказують історію із принцесою Пірліпат, демонструють малюнки.)

— Чому Пірліпат виявилася такою невдячною?

— Чи відповідає її зовнішній вигляд внутрішнім якостям? *(Порівнюючи два портрети, діти доходять висновку: та, потворна Пірліпат, перемістилася всередину, і це дуже небезпечно. Підступна Мишильда помстилася королівському сімейству, спотворивши душу їхньої єдиної доньки.)*

— У якому образі гармонійно поєднується краса зовнішня та душевна?

— Чому Марі бере Лускунчика під свій захист?

— Чому Фріц байдужий до пригод Марі, а часом і не вірить їй?

— Чому всі дивні пригоди відбуваються саме з Марі?

— Що довелося знести Марі заради Лускунчика?

— За що вона покохала його?

— Що допомагало дівчині протистояти Мишачому королю?

— Які риси характеру поєднують Марі й Лускунчика? *(Відданість, мужність, щирість, вразливість, відповідальність, доброта, вдячність, та головне — сила духу.)*

5. Прослуховування музики, усний переказ уривку.

(Лунає музика П. Чайковського до балету «Лускунчик».)

— Який уривок із казки ви собі уявляєте? Чому?

III. Підсумок уроку

— Доведіть, що прочитаний твір є казкою.

— Назвіть позитивних і негативних персонажів.

— Хто з персонажів сподобався найбільше? Чому?

IV. Домашнє завдання

1. Намалювати ілюстрації до казки.

2. Написати лист персонажу, який найбільше сподобався (за бажанням).